

Ceza mahkemesinde ana kural delil serbestisidir ve kesin hüküm bu ilkeye sınırlama getiremez. Yargıtay'ın kararlılık kazanan içtihatlarında da hukuk mahkemelerince verilmiş ve kesinleşmiş hükümlerin, kural olarak ceza mahkemesini bağlamıyacağı kabul edilmiştir. Bu nedenle, hukuk mahkemesinin yaş tasbihine ilişkin kesin hükmünü nazara almadan, mahal mahkemesinin Adli Tıp Kurumu aracılığı ile yaş tesbiti yaptırmasında ve yargılamanın yenilenmesinden sonra da re'sen delil toplamasında usul ve yasaya aykırılık görülmemiştir.

(Drl.Krl. 16.10.1986 Es:60, Ka:88)

1080-9

"Bu sayfada yer alan yazıların telif hakkı, www.askerihukuk.net internet sitesine aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan F.S.E.K.ne uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak sitemiz yönetiminin açık izni olmaksızın dosyanın tamamı başka bir mecraya kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

353 Sayılı Kanunun 165 nci maddesine göre, hükmün konusu iddianamede yazılan eylemden ibarettir. Sanık hakkında yasa dışı örgüte üye olmak suçundan dolayı düzenlenen iddianamede, 19.11.1978 tarihinde yapılan mitinge katıldığından bahsedilmediği gibi, 1 Mayıs 1978 ve 1 Mayıs 1979 tarihli toplantılarda okuduğu şiirler ve yaptığı konuşmalarla komünizm propagandası yaptığı iddiasına da yer verilmemiştir. Komünizm propagandası yapmak ve gizli örgüt üyesi olmak suçları yekdiğerinden ayrı suçlardır. Bu nedenle, sanığa yüklenen komünizm propagandası yapmak eyleminin, beraat ettiği örgüt üyeliği ile ilgisi bulunmadığı anlaşıldığından, mahkûm olduğu komünizm propagandası yapmak suçunun, beraatle neticelenen örgüt üyeliğinin içerisinde mütalâa edilmesi gerektiğine ilişkin temyiz itirazında isabet görülmemiştir.

(Dr1.Kr1. 20.10.1988 Es:177, Ka:121)

353 Sayılı Kanunun 165 nci maddesine göre, mahkeme iddianamede gösterilen eylem ile bağlı olup; eylemin değerlendirilmesinde iddia ve savunma ile bağlantılı olmadığından, rüşvet almak ve buna iştirakten açılan kamu davasının mahkemece vasıf değiştirilerek memuriyet görevini kötüye kullanmak ve buna iştirak olarak değerlendirilmesinde yasaya aykırı bir cihet yoksa da, sanıklar hakkında ayrıca rüşvet almak ve buna iştirakten beraat kararı verilmesi kanuna aykırıdır.

(4.D. 7.2.1989 Es:72, Ka:61)

353 Sayılı Kanunun 165 nci maddesinde, hükmün konusunun iddianamede gösterilen eylemden ibaret olduğu belirtilmiştir. Askerî savcılıkça kovuşturmaya yer olmadığına karar verilen bir eylem hakkında, dava açılmışcasına değerlendirme yapılarak hüküm tesisi kanuna aykırıdır.

(5.D. 10.1.1990 Es:25, Ka:12)

353 Sayılı Kanunun 166 ncı maddesinin son fıkrasında, ne sözü ne de özü itibarıyla, 1 nci fıkra da öngörülen savunma hakkının sanık ve müdafinden esirgenmesine yol açabilecek (kutsal savunma hakkını ortadan kaldıracak) yeni bir hüküm yer almamıştır. Fıkra, sadece ek savunma nedeni ile duruşmanın tehir ve tâlik edilmesi mecburiyetini kaldırmaya yöneliktir.

(Dr1.Kr1. 5.6.1986 Es:54, Ka:61)

Sanık hakkında tayin edilecek cezanın, As.C.K.nun 50 ve 51 nci maddeleri uyarınca artırılması gerektiği hususu ilk defa duruşmada ileri sürüldüğüne göre; 353 Sayılı Kanunun 166 ncı maddesi gereğince ek savunma hakkı verilmeden hüküm tesisi kanuna aykırıdır.

(3.D. 17.3.1987 Es:156, Ka:135)

353 Sayılı Kanunun 166 ncı maddesinin 1 nci fıkrası, suçun hukukî mahiyetinin değişmesi halinde yapılacak işlemi hükme bağlamakta ve bu gibi hallerde sanığa önceden haber verilip, savunmasını yapabilmesine imkân tanınması zorunluluğunu getirmektedir. Bu imkân tanınmadan, iddianamede gösterilen suça ilişkin kanun hükmünden başkası ile mahkûm edilemeyeceği de keza açıkça vurgulanmaktadır.

Maddenin diğer fıkraları ise, 1 nci fıkra da belirtilen nedenlere dayalı olarak, duruşmanın ek savunma hazırlanması amacıyla tâlik ve tehir edilmesi mecburiyetini belirtmekte ve böylece savunma hakkı kanun himayesine alınmaktadır.

Nitekim 2376 Sayılı Kanunun gerekçesinde, ancak duruşması gıyabında devam eden sanığın ek savunma hakkından mahrum edilebileceği vurgulanmakta, keza C.M.U.K.nun 258 ncı maddesinin 3206 Sayılı Kanunla değişik son fıkrasındaki "İddianamede gösterilen suçun temas ettiği kanun maddesinde belirtilen ceza- dan daha az bir ceza verilmesini gerektiren hallerde sanık, meşruhatlı davetiye tebliğine rağmen duruşmaya gelmez veya davetiye tebliğ edilmez ise bu maddenin birinci fıkrası uygulanmaz" şeklindeki hükümle, ek savunma hakkının kısıtlanması, sadece tüm celplere rağmen duruşmaya getirilemeyen sanık hakkında uygulanabilmektedir.

Bu nedenle, iddianamede T.C.K.nun 448 ve 6136 Sayılı Kanunun 13 ncü maddeleri uyarınca cezalandırılması istenilen sanığa, değişin suç vasfı bildirilip ek savunma hakkı tanınmadan T.C.K.nun 146/3 maddesine göre ceza tayini kanuna aykırıdır.

(Dr1.Kr1. 17.9.1987 Es:129, Ka:129)

Askerî eşyayı çalmak iddiası ile aleyhinde kamu davası açılan sanığın, daha hafif cezayı müstelzim olmayan askerî eşyayı gizlemek suçundan dolayı, 353 Sayılı Kanunun 166 ncı maddesi uyarınca ek savunması alınmadan mahkûmiyeti cihetine gidilmesi yolsuzdur.

(3.D. 19.4.1988 Es:304, Ka:285)

"Bu sayfada yer alan yazıların telif hakkı, www.askerihukuk.net internet sitesine aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan F.S.E.K.na uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak sitemiz yönetiminin açık izni olmaksızın dosyanın tamamı başka bir mecrava kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

As.C.K.nun 76/2 nci maddesine göre cezalandırılması talebiyle hakkında kamu davası açılan sanığın, As.C.K.nun 66/1-A maddesi uyarınca cezalandırılabilmesi için, değişen suç vasfından haberdar edilmesi ve buna göre savunmasına müracaat edilmesi gerekirken, bu kurala uyulmadan hüküm tesisi kanuna aykırıdır.

(4.D. 7.11.1989 Es:546, Ka:546)

353 Sayılı Kanunun 166/Son maddesine göre, iddianamede kanunî unsurları ile belirtilen suça ilişkin kanun hükmünden daha hafif cezayı gerektiren kanun hükmünün uygulanması gereken hallerde, duruşma ek savunma nedeni ile tehir veya tâlik edilemeyeceğinden; esas hakkındaki mütalâanın verildiği ve müteakip celselerde duruşma gıyabında yürütülen ve hüküm dahi gıyabında açıklanan sanığın ek savunmasının alınmaması, hükmün bozulmasını gerektirmez.

(4.D. 1.5.1990 Es:286, Ka:269)

İddianamede hava değişimi tecavüzü nedeni ile cezalandırılması istenilen sanık hakkında, ek savunma hakkı verilmeden suç vasfının firar olarak değiştirilerek hüküm tesisi, 353 Sayılı Kanunun 166 nci maddesine aykırıdır.

(5.D. 27.6.1990 Es:348, Ka:343)

İddianamede eylemin "nakıs teşebbüs" derecesinde kaldığı iddia edilerek T.,C.K.nun 61 nci maddesinin uygulanması istenildiği halde, mahkemece sanığın ek savunması tesbit edilmeden eylemin "tam teşebbüs" derecesinde kaldığından bahisle uygulama yapılması, 353 Sayılı Kanunun 166 nci maddesine aykırıdır.

(2.D. 24.1.1990 Es:66, Ka:59)

Gerek mülga 1631 sayılı As. M. U. K. nun 190 ncı maddesinde ve gerekse 353 sayılı kanunun 167 nci maddesinde derpiş edilen birleştirme keyfiyetinin, usulü dairesinde açılmış davalara maksur ve münhasır olduğu düşünülmeden, dâvanın son safhasında sanığın adiyen üste fiilen taarruz suçunun meydana çıktığından bahisle o zamana kadar herhangi bir şekilde takibata tabi tutulmamış olan bir fiilin, duruşması yapılan dâva ile birleştirilmesi kanuna aykırıdır.

(2. D. 5.2.1964 Es. 18 Ka. 155)

Duruşma esnasında meydana çıkmış olsa bile, dâva zamanasını içinde faili hakkında her zaman kamu dâvası ikamesi mümkün bulunan bir suç hakkında, talep üzerine görülmekte olan dâva ile birleştirilmesi mecburiyeti bulunmadığından, bu yolda bir karar verilmemesi ve yeni suç hakkında bir hüküm tesis edilmemesi temyiz sebebi olarak ileri sürülemez.

(2. D. 24.6.1964 Es. 647 Ka. 692)

Sanığın duruşma sırasında meydana çıkan ve kendisinin rızası ve askeri savcının istemi üzerine duruşması yapılan dâva ile birleştirilmesine karar verilen 10.9.1966 ve 3.10.1966 tarihleri arasındaki firar suçundan dolayı ayrıca sorgusu yapılmadan hükme varılması 353 sayılı kanunun 146 ncı maddesine aykırı olup savunma hakkının tahdidini tazammun eder.

(3. D. 14.11.1967 Es. 505 Ka. 508)

Sanığın her biri müstakil dâva konusunu teşkil eden ve fakat şahsî irtibat dolayısıyla birlikte kamu dâvası açılarak mahkemeye sevk edilmiş bulunan 6.9.1966 ile 6.12.1966, 26.2.1967 ile 9.5.1967 ve 12.6.1967 ile 28.7.1967 tarihleri arasında işlediği firar suçlarından ötürü mahkemece müttehaz 21.12.1967 gün, 1967/204-190 sayılı hüküm; Askerî Yargıtay 3 üncü Dairesinin 13.2.1968 tarih, 1968/179-166 sayılı ilâmı ile onanmış, ancak, mümaileyhin duruşma sırasında meydana çıkan 22.12.1966 ile 22.2.1967 tarihleri arasındaki firar suçundan dolayı kamu dâvası açılmadığı ve 353 sayılı kanunun 167 nci maddesi ahkâmına da riayet edilmediği halde kamu dâvası açılmış suçları ile birlikte hüküm tesisinin kanuna aykırılığı sebebiyle mezkûr hükmün münhasıran bahis konusu suça ait kısmı bozulmuş bulunduğu; mahkemece müttehaz hükümler, usulü dairesinde, kanun yollarına başvurulup, yetkili merci tarafından bozulmadıkça bu hükümlere konu teşkil eden dâvaların yeniden ihyasına ve tekrar rüyet edilip hükme bağlanmasına kanunen cevaz verilmediğine; temyiz tetkikatından geçmiş ve onanmış olan hükümler için bu imkânsızlığın bir kat daha artacağı ve hilâfına yapılan işlemlerin ve verilen hükümlerin keenlem-yekûn addi gerekeceği bedihi bulunduğu göre; bozma sebebi nazarı itibara alınarak, onanan hükümler için hükmün altına şerh verilip yerine getirilmesinin onaylanması, hükmü bozulan ve şu duruma göre müstakil bir dâva konusu yapılması iktiza eden firar suçuna ait müsbit evrakin da dâva dosyasından çıkarılıp, gerekli koğuşturmanın yapılması için, nezdinde askeri mahkeme kurulan kît'a komutanına keyfiyetin ihbarı ve müteakip işlemlerin 353 sayılı kanunun 96, 105, 114 ve 115 inci maddelerine tevfiikan yürütülmesi icap ederken, aynı kanunun şartları mevcut olmayan 167 nci maddesi uygulanarak, kesinleşmiş hüküm konusu firar suçlarına ait dâvaların ihyası ve işbu dâvaların duruşmada meydana çıkan suçla birlikte yeniden muhakeme mevzuu yapılması usul ve kanuna aykırıdır.

(3. D. 25.4.1968 Es. 369 Ka. 387)

1089

Sanığın 15.11-18.12.1984 tarihleri arasında işlemiş olduğu firar suçundan dolayı iddianame ile kamu davası açılmadığı anlaşılmakta ise de; 353 Sayılı Kanunun 167 nci maddesi uyarınca duruşmada askeri savcı tarafından talepte bulunulduğu, sanığın da talimatla rızası ve savunmasının alındığı anlaşıldığından, noksan soruşturma iddiasında isabet görülmemiştir.

(Drl.Krl. 12.1.1989 Es:27, Ka:3)

353 Sayılı Kanunun 167 nci maddesi hükmü yerine getirilmeden ve iddianamede yazılı suç tarihinden önceki eylemlerle ilgili açılmış bir kamu davası bulunmadığı gözetilmeden, yalnızca ek savunma verilmek suretiyle duruşmada tesbit edilen müessir fiillerin, sanığın cezasının T.C.K.nun 80 nci maddesi nedeni ile arttırılmasına dayanak yapılması kanuna aykırıdır.

(Drl.Krl. 29.11.1990 Es:158, Ka:147)

Mahkemelerce verilen her türlü kararların gerekçeli olarak yazılması Anayasanın 141, 353 Sayılı Kanunun 50 ve 173 ncü maddelerinin âmir hükümleri icabıdır. Aynı Kanunun 207/G maddesinde de "Hüküm gerekçeden yoksun olması"nın, kanuna muhalefet ve mutlak bozma sebebi olduğu açıklanmış bulunmaktadır.

Bu itibarla, mahkûmiyet hükümlerinde mahkemenin, fiilin kanunda unsurları gösterilen suça uygunluğunu inandırıcı ve ikna edici şekilde izah etmesi, muayyen bir hükmü vermesine sevkeden mantık yoluna aralıksız ve boşluksuz olarak göstermesi, suçun sübutuna müteallik delillerin nelerden ibaret olduğunu açıklayıp tahlil ve münakaşasını yapması ve hükme mesnet yapılan vakıaları hangi delillerle kabul ettiğini karar yerinde göstermesi gerekli iken; yalnızca tanık isimlerinin zikredilmesi ve esas hakkındaki mütalâaya atıf yapılmak suretiyle sonuca ulaşıp hüküm tesis edilmesinin 353 Sayılı Kanunun 207/G maddesindeki açıklık nedeniyle kanuna mutlak muhalefet teşkil ettiği sonucuna varılmıştır.

(2.D. 6.5.1987 Es:282, Ka:266)

İlk hüküm bozma üzerine ortadan kalktığına göre, mevcut olmayan bir hükme atıfla ve oradaki gerekçeye işaretlerle direnme hükmü tesis edilemez. Yeniden yapılan yargılama sonunda, 353 Sayılı Kanunun 162 nci maddesine uygun olarak karara varılması, eski hükümde direnilse dahi gerekçeli hükümde aynı Kanunun 173 ncü maddesine riayet edilmesi, bu arada sanığa isnad edilen suçun işlediğinin sabit olmamasından mı, yoksa sabit ve gerçekleşmiş sayılan eylemin kanunda bir mahkûmiyeti gerektirmediğinden mi beraate hükmolunduğunun gösterilmesi gerekmektedir.

(Orl.Krl. 19.10.1989 Es:233, Ka:220)

"Yapılan yargılama sonunda ve dosya kapsamından anlaşılacağı üzere" denilmek suretiyle hüküm tesisi, kararın gerekçesizlikten bozulmasını gerektirir.

(4.D. 21.11.1989 Es:395, Ka:403)

Leh ve aleyhteki deliller irdelenip birinin diğerine tercih sebebinin gösterilmesi, isnadın ne şekilde şüpheli kaldığı, manevî unsurun ne suretle oluşmadığı tartışılıp değerlendirmenin denetime imkân verecek şekilde yapılması, Anayasanın 141 ve 353 Sayılı Kanunun 173 ncü maddelerinin âmir hükmüdür. Bunlar yapılmadan, soyut olarak suç unsurlarının oluşmasından ve şüpheden bahsedilerek kurulan hüküm gerekçeden yoksundur.

(4.D. 27.2.1990 Es:114, Ka:93)

Sanık hakkında adiyen müessir fiil suçundan T.C.K.nun 456/4 maddesi uyarınca ceza tayin edilirken, mütanavip cezalardan hürriyeti bağlayıcı cezanın uygulanmasında gerekçe gösterilmemesi kanuna aykırıdır.

(4.D. 1.5.1990 Es:286, Ka:269)

353 Sayılı Kanunun 173/4 maddesi, "hüküm gerekçesi sanığa isnat olunan suç işlediğinin sabit olmamasından mı, yoksa sabit ve gerçekleşmiş sayılan eylemin kanunda bir mahkûmiyeti gerektirmediğinden mi beraatine hükmolunduğu gösterilir" hükmünü taşıdığından; gerekçeli kararda leh ve aleyhteki deliller

tartışılarak,aleyhte olan delillere neden itibar edildiği açıklanmadan sadece sanık sorgusu, tanık anlatımları ve bilirkişi beyanının yazılarak beraate hükmedildiğinin belirtilmesi hükmün gereksizlikten bozulmasını gerektirir.

(5.D. 2.5.1990 Es:276, Ka:261)

Ceza tayin edilirken gerekçe gösterilmeksizin "takdire" denilmek suretiyle asgarî haddi uzaklaştırılması kanuna mutlak aykırılık oluşturmaz.

(3.D. 15.5.1990 Es:292, Ka:279)

As.C.K.nunda, bazı suçlar ile ilgili olarak "vahim hal" için fazla; "az vahim hal" için daha az ceza tayin etmek şeklinde bir ayırım yapıldığı görülmektedir. Ancak kanun, ne "vahim" ne de "az vahim" halin tanımını yapmamış, bu hallerin takdirini hâkime bırakmıştır. Fiil özelliği icabı "vahim" veya "az vahim" olarak kabul edildiği takdirde, bu hallerin gerçekleşme nedenlerinin kararda gösterilmesi 353 Sayılı Kanunun 173 ncü maddesi gereğidir.

Olayda, zimmete geçirilen malzemenin değerinin pek fazla olmaması "az vahim hal" cümlesi ile uygulama yapılmasına gerekçe gösterilirken, malzeme değerinin pek de hafif olmamasının şiddet sebebi olarak kabul edildiği, böylece aynı gerekçenin hem lehe hem aleyhe kullanılarak çelişkiye düşüldüğü görülmektedir. Esasen, ekonomik değerin her zaman ölçü olarak kullanılması, yeterli ve uygun değildir. Stokta bekletilen yedek parçaların zimmete geçirilmesinin, Ordunun hareket kabiliyetini menfî yönde etkileme ihtimalinin bulunması karşısında, bedelinin mahkemenin kabulünde yer aldığı gibi fazla olmadığını söylemek mümkün bulunmadığından; sanık hakkında ilgili maddenin az vahim hal fıkrası ile uygulama yapılması isabetli görülmemiştir.

(3.D. 15.5.1990 Es:293, Ka:280)

Mahkeme heyetine dahil bulunan hâkimlerin duruşmada edindikleri vicdanî kanaate dayanarak, aralarında karara vardıktan sonra, işbu kararı alenen yazdırmış olmaları hükmün tefhimi mahiyetinde görüldüğü cihetle, müdahilin, bu hususun kanunsuz olduğuna ilişkin temyiz itirazları varit ve kabule değer görülmemiştir.

(1. D. 2.12.1968 Es. 769 Ka. 765)

J. eri İ. K. hakkında kısa süreli firar suçundan dolayı kamu davası açılması üzerine usulüne uygun olarak yapılan yargılaması 477 sayılı kanunun 27 nci maddesine göre sonuçlandırılarak mahkûmiyetine hükmedilmiş ve hüküm fıkrası yüzüne karşı okunarak tefhim olunmuştur. Ancak, hükmün gerekçesi zamanında yazılmamış, hükmü veren kurulun başkanı başka birliğe atanmış ve mahkeme de lağvedilmiştir.

Yargılama yapıp kamu davasının hükme bağlanması ile hükmün gerekçesinin zamanında yazılmaması konularını yekdiğerinden ayırmakta zaruret vardır. 477 sayılı kanunda hükmün gerekçesinin yazılması için herhangi bir süre tesbit edilmemiş ise de, aynı kanunun 63 üncü maddesinin atfı muvacehesinde, 353 sayılı kanunun 180 inci maddesi ile tesbit edilen yedi günlük sürenin Disiplin Mahkemelerinden sadır olan hükümlerin gerekçelerinin yazılmasında da nazarı itibare alınması icap etmektedir.

Bununla beraber zikri geçen süre içerisinde gerekçenin yazılmamış olması müesses hükmün sıhhatine tesir etmez ve kanuna aykırı olduğunun kabulünü gerektirmez. Zira, aksi halin kabulü, herhangi bir sebeple gerekçenin süresinde yazılmamış olması halinde, taraflar için, hükmün bozulmasını isteme hakkının doğmasına yol açar. Bu tarz uygulama ise şeklin esasa tercihine ve dâvaların fuzuli yere uzamasına sebebiyet verir. Dolayısıyla, dâvaların sür'atle neticelen-dirilmesi amacını gerçekleştirmek üzere vaz edilen usul hükümlerine aykırı olarak şahıs ve kamu aleyhinde sonuçlar husule getirir.

Hükmün gerekçesi zamanında yazılmasa dahi yazılmaması sebepleri bertaraf edilerek, örneğin ölüm ve hastalık gibi hallerde yeni kurul tâyin edilmek suretiyle, mahkemenin ilgası halinde yetki emirlerine istinaden dâva dosyasının gönderildiği mahkeme heyeti görevlendirilerek gerekçeli hükmün yazdırılması daima mümkündür.

Bu itibarla mülga Antalya Üs Bölgesi Disiplin Mahkemesince müttehaz mahkûmiyet hükmünün gerekçesizlikten dolayı bozulmasını derpiş eyleyen M. S. B. lğının "yazılı emir"leri kabule değer görülmemiştir.

(3. D. 14.9.1971 Es. 370 Ka. 369)

Yargılama sanık hakkında yapıldığına göre, ceza davalarında hükmün duruşmada hazır bulunmayan sanıklara tebliğine gerek görmeden, müdafie yapılan tebliği geçerli saymak adalet ilkeleri ile bağdaşmaz.

(Drl.Krl. 2.10.1986 Es:102, Ka:82)

Ceza hükümlerinin bizzat sanığa tebliğ edileceğine ilişkin bir hüküm yok ise de; Tebligat Kanununun 11 nci maddesinin C.M.U.K.nun kararların sanıklara tebliğ edilmelerine ilişkin hükümlerini saklı tutmuş olması ve "bizzat kendilerine tebliğ yapılması icabetmedikçe" demesi; cezaların şahsîliğini genel prensip kabul etmiş ceza kanunlarına göre verilen hükümlerin bizzat sanıklara tebliği icabettiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Askerî Yargıtay 3 ncü Dairesinin 17.12.1968 gün ve 1968/848-68 sayılı ve Daireler Kurulunun 10.7.1980 gün ve 1980/86-86 sayılı kararları da bu görüşümüzü doğrulayan kararlardır.

"Bu sayfada yer alan yazıların telif hakkı, www.askerihukuk.net internet sitesine aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan F.S.E.K. na uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak sitemiz yönetiminin açık izni olmaksızın dosyanın tamamı başka bir mecrava kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

maddesinde öngörülen biçimde iki Askeri Mahkeme arasında olumsuz yetki uyuşmazlığı olduğu takdirde yetkili mahkemeyi tayin etmek Askeri Yargı-tay'a aittir. Ancak henüz böyle bir uyuşmazlık doğmadığından temyiz ince-lemesi yapılmasının mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

(As. Yrg. Drl. Krl. 6.10.1983 E. 187 K. 181)

Sanığın sıfatına ve suçun nev'ine göre görevli mercii Usul Yasaları be-lirlemiş olup, görevsizlik kararının kesinleşmesini müteakip dava dosya-sının askeri savcılıkça kanunda gösterilen görevli mercie gönderilmesi mümkün olduğu gibi; bu hususta tereddüt edilmesi halinde 353 sayılı Ka-nunun 253 ncü maddesi gereğince hüküm veren mahkemeden bu konuda bir açıklama (tavzih) kararı istenmesi de imkan dahilinde olduğundan gö-revsizlik kararında ayrıca görevli adli yargı yerinin belirtilmemiş olması bozma nedeni olarak kabul edilmemiştir.

(4.D. 6.2.1984 E. 148 K. 124)

353 sayılı Kanunun 176 ncı maddesinde, görevsizlik kararlarının iddia-namenin bütün sonuçlarını meydana getireceği ve aynı şartlara tabi olduğu yazılı olup, zikri geçen kanunda görevsizlik kararının kanunî şartlara uy-gun kamu davasını ortadan kaldıracağına dair her hangi bir hüküm bulun-madığı gibi T.C. Anayasa'sının 145 nci maddesinin askeri yargının askeri mahkemeler ve disiplin mahkemeleri tarafından yerine getirileceğine iliş-kin açık hükmü karşısında, askeri mahkemenin; 477 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince disiplin mahkemesinden görevsizlik kararına bağlanarak kendisine gelen dava hakkında askeri savcılıkça yeniden iddianame tanz-i-mine gerek kalmadan davayı görerek sonuçlandırması gerekirken, kabule şayan olmayan mülâhazalarla dava dosyasının askeri savcılığa iadesine ve duruşmanın tatiline karar vermesinde isabet görülmemiştir.

(2.D. 19.9.1984 E. 399 K. 363)

Sanığın eyleminin disiplin mahkemesinin görevine giren bir suç olduğunun anlaşılması halinde, askeri mahkemece görevsizlik kararı verilmesi gereki-r; "davanın sürüncemede kalmaması" gibi bir gerekçe ile mahkûmiyet kararı ve-ril-mesi kanuna aykırıdır.

(1.D. 18.2.1987 Es:98, Ka:86)
(Drl.Krl. 30.4.1987 Es:97, Ka:87)

Sanık hakkındaki hüküm, eyleminin 477 Sayılı Kanunun 47 ncimaddesi kap-samına girdiğinden bahisle görevsizlik kararı verilmesi gerekçesi ile bozul-duğuna göre; mahkemece bozmaya uyularak görevsizlik kararı verilmesi gere-kirken, zamanaşımı süresinin dolduğundan bahisle düşme kararı verilmesi ka-nuna aykırıdır.

(3.D. 9.2.1988 Es:110, Ka:93)

Yargıya intikal bir dava dosyasının, görevsizlik kararı ile birlikte yine bir yargı organına tevdiî zorunlu olup; dosyanın gereğinin takdir ve ifası için sanığın birliği komutanlığına gönderilmesine karar verilemez.

(1.D. 2.5.1990 Es:291, Ka:280)

"Bu sayfada yer alan yazıların telif hakkı, www.askerihukuk.net internet sitesine aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan F.S.E.K.'na uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak sitemiz yönetiminin açık izni olmaksızın dosyanın tamamı başka bir mecraya kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

Duruşma tutanağında kurula iştirak eden hâkimlerin adlarının gösterilmesi ve tutanak kâtibinin imzasının bulunmaması bozmayı muciptir.

(Gen. Krl. 10.8.1956 Es. 2561 Ka. 78)

Duruşmanın başlangıcından karar tefhimine kadar duruşma hâkimi sıfatıyla mahkeme kuruluna iştirak eden hâkimin isminin hiçbir suretle duruşma tutanağına yazılmayarak "aynı" kelimesi ile ifade olunması usul kanununa aykırıdır.

(1. D. 3.2.1958 Es. 57/4163 Ka. 401)

Dosyada mevcut sanığa ait nüfus kaydı ve sevk pusulası örneklerinde, sanık tarafından el yazısı ile yazılmış 27.3.1970 günlü dilekçede ve bazı tutanaklarda mümaileyhin adı Sıtkı olarak yazıldığı halde, tutuklama kararı, iddianame, duruşma zabtı ve hüküm fıkrası ile gerekçeli hükümde Sıddık olarak yazılmıştır.

353 sayılı kanunun 146/2 ve 177/D nci maddelerine göre, herhangi bir yanlışlığa meydan verilmemesi bakımından sanığın kimliğinin doğru olarak tesbiti ve o şekilde hükme dercedilmesi icap etmekte ve bu uygulama Yargıtay C.U.H. nin 25.5.1964 gün ve 2/248-243 sayılı kararı ile de teyit edilmektedir.

Sanığın adının doğru olarak tesbiti ile hükme dercedilmemesi bu nedenlerle usul hükümlerine aykırıdır.

(3. D. 2.3.1971 Es. 84 Ka. 79)

Duruşma tutanaklarının duruşmayı yöneten askerî hâkim ile tutanak kâtibi tarafından imzalanması, keza hüküm ve kararlarda askerî mahkeme kuruluna dahil olanların imzalarının bulunması, 353 Sayılı Kanunun 177 ve 180 nci maddelerinin emredici hükümleri icabı olup; bu kurallara aykırılık mutlak bozmayı gerektirir.

(5.D. 8.4.1987 Es:239, Ka:216)

(2.D. 14.10.1987 Es:589, Ka:576)

(3.D. 5.6.1990 Es:332, Ka:317)

Son soruşturmada "sözlülük" kuralı carî olduğundan ve 353 Sayılı Kanunun 177 nci maddesinde duruşma tutanağının kimler tarafından imzalanacağı açıkça belirlendiğinden; duruşmada dinlenen bilirkişinin imzasının alınması gerekmez.

(Drl.Krl. 4.5.1989 Es:119, Ka:120)

Sanığın sorgusunun yapıldığı duruşma tutanağına oturuma katılan askerî savcı ile tutanak kâtibinin ad ve soyadlarının yazılmaması, kısa kararın verildiği oturuma askerî savcı olarak Hak.Bnb.A.G.'a katıldığı ve hüküm fıkrasında da aynı askerî savcının ismine yer verildiği halde; gerekçeli hükümde askerî savcı olarak Hâk.Ütğm.H.A.'ın adının yer alması, ayrıca sanık müdafii olarak duruşmalara katılan ve savunma yapan Av.R.K.'in vekâletnamesinin dava dosyasına konulmaması 353 Sayılı Kanunun 177 ve 180 nci maddelerinin âmir hükümlerine aykırıdır.

(5.D. 23.5.1990 Es:296, Ka:261)

Tutanaklarda hâkim üyenin ismi ve imzası bulunmadığından "Sanığın sorgusunun yapıldığı, tanık dinlendiği, hasılı esaslı muamelelerin cereyan ettiği bu celselere hâkim üyenin katılmaması ve tutanaklarda kurula dahil olması gereken üye ile tutanak kâtibinin imzalarının bulunmaması" sebebiyle hükmün bozulmasına karar verildiği, bu durumda bozmaya uyan yerel mahkemenin bu celselere ait işlemleri tekrar ederek hüküm tesisi gerekirken; terhis olan Hâk.Atğm.nin çağrılarak isminin tutanакlara ilâve edilmesi ve "Ben bu celselerde vardım, hatırlıyorum" şeklinde beyanı alınarak tutanakların imza edilmesi ve bu şekilde yasaya aykırı tutanакlara istinaden hüküm tesisi kanuna mutlak muhalefet teşkil ettiğinden, hükmün bu usulî hata nedeniyle bozulması ve mahkemece 23.2.1988 ve 31.3.1988 tarihli celselerde cereyan eden muamelelerin tekrarlanarak yeniden hüküm tesisi gerektiği sonucuna varılmıştır.

(5.D. 27.6.1990 Es:334, Ka:340)

353 Sayılı Kanunun 177 nci maddesi duruşma tutanağının davaya bakan askerî mahkeme kurulunun, duruşmada hazır bulunan askerî savcı ile tutanak kâtibinin ad ve soyadlarını da kapsayacağını âmir bulunmaktadır. Bununla güdülen amaç, davaya bakan askerî mahkeme kurulunun davayı görmeye görevli bulunup bulunmadığının, duruşmaya katılan tutanak kâtibinin de bu görevini yapmasına kanunî bir engeli olup olmadığının belli edilmesini sağlamaktır. Duruşmaya çıkan askerî hâkim mahkemenin tabii hâkimi değilse, kendisine geçici yetki verilmişse yetkiyi veren makam ile bu konuya ilişkin belgenin onaylı bir suretinin dosyaya konulması veya tutanağa yazılmak suretiyle eksikliğin giderilmesi, maddenin bu emredici kuralın yerine getirilmesi demektir.

(3.D. 27.2.1990 Es:139, Ka:124)

Sanık Y. T. yokluğunda yapılmakta olan yargılama nedeniyle Avukat Sadullah KAYA'yı müdafii tayin etmiş ve bu konuda düzenlenen vekâletnameyi 6.2.1981 günü mahkemeye ibraz etmiştir.

Her ne kadar sanığın yokluğunda yapılan duruşma sonunda verilen karar 17.12.1980 tarihini taşımakta ise de, gerekçeli hükmün 20.2.1981 tarihinde, yani vekâletnameyi vermesinden sonra kendisine tebliğ edilmiş olduğu ve sanık müdafii Sadullah Kaya'ya da 19.3.1981 günü gerekçeli hükmün tebliğ edilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Bu duruma göre 353 sayılı As. Y.U.K. nun 196 ncı ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 11 nci maddesi gereğince sanık müdafiiine tebligat yapılması gerekli olup mahkemece bu yolda yapılan işlem kanuna uygundur.

Müdafii avukat tarafından kanunî süre içerisinde temyiz lâyihası verilmiş olduğuna göre temyizen gerekli incelemenin yapılması icap eder.

(Drl. Krl. 28.5.1981 E. 59 K. 58)

Suç işlediği tarihte ve halen TCK. nun 46/1 maddesinden istifade edeceğine dair Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastahanesinden verilen rapor üzerine hakkında ceza tertibine mahal olmadığına ve iyileşinceye kadar hastahane muhafaza ve tedavi altına alınmasına karar verilen sanığın hakkındaki hükmün ya vasisi yahutta vasi tarafından tevkil edilecek bir vekil tarafından temyizi mümkün olup, vasisi bulunmayan sanığın bizzat tevkil eylediği avukatın hükmü temyize hakkı yoktur.

(5.D. 25.4.1984 gün E. 241 K. 214)

Müdahale dilekçesinde sanık A.Ç. nin isminden bahsedilmediğine ve mahkemece de dilekçede isimleri yazılı sanıklar yönünden katılma talebinin kabulüne karar verildiğine göre; sanık A.Ç. yönünden müdahil vekilinin temyiz yetkisi yoktur.

(Drl.Krl. 26.3.1987 Es:32, Ka:56)

Azil veya çekilme yoluyla müdafilik sıfatı kalkmadıkça, vekil statüsü devam eden müdafiiin kanun yollarına başvurma hakkı mevcuttur. Bu hakkını kullanabilmesi için, kararın tefhiminde hazır bulunmayan müdafiiye hükmün tebliği zorunlu olup, hükmün sanığın yüzüne karşı tefhim edilmiş olması bu zorunluluğu ortadan kaldırmaz.

(Drl.Krl. 25.10.1990 Es:142, Ka:120)

gerekeceği şüphe dışı ise de, yukarıda temas edildiği veçhile, inceleme konusu müsadere kararı T.C.K. nun 36/2 ncı ve C.M.U.K. nun 392/2 ncı maddelerine dayalı olarak bir ceza dâvası konusu dışında verilmiş bulunmasına ve bu halde verilecek müsadere kararlarının ise kabili temyiz olmayıp mahkemeler arası incelemeyi gerektirir biçimde ancak itirazı kabil olduğu madde metninde açıkça ifade edilmiş bulunduğu gözetilmeden, müsadere kararının temyiz yolu açık olarak ittihaz edilmiş olmasında kanunî isabet görülmemiştir.

(1. D. 15.10.1973 Es. 203 Ka. 200)

Askerî mahkeme kararlarına karşı itiraz, 353 sayılı As. Mah. Krlş. ve Yrg. Us. K. nun 202. maddesi hükmüne göre ancak adı geçen kanunda açıkça gösterilen hallerde mümkün olabileceğini âmir ise de; cezaların infazı hakkındaki 647 sayılı Kanunun —bazı hükümleri müstesna— askerî şahıslar hakkında da uygulanabilen bir infaz sistemi getirmiş olması ve bu sistemden yararlanma isteminde bulunan asker kişileri hakkında verilen kararlara karşı itiraz yolunun açık bulunduğu kabulü, bu kanunla ilgili Adliye Mahkemelerinde yapılan tatbikata ve 647 sayılı kanunun maksadına uygun düşeceğinden vâki itirazı tetkike dairenin yetkili bulunduğu;

Mahkûm olduğu 1 ay 20 günlük hapis cezasının 647 sayılı kanunun 8. maddesinin 3. bendinde belirtilen şekilde yerine getirilmesi talebinde bulunan hükümlünün isteminin reddine dair karar, sanığın ahvalı mahsusası ve gösterilen sebeplere binaen yerinde görülmekle itirazın reddine karar verilmiştir.

(4. D. 18.3.1975 Es. 57 Ka. 53)

Mahkemece yeniden iddianame yazılması için dava dosyasının askerî savcılığa iadesine ve bu nedenle duruşmanın geçici olarak tatiline ilişkin olarak verilen karar kanuna aykırı olmakla birlikte, bu tür kararlara karşı itiraz edilemez.

(3.D. 18.11.1986 Es:308, Ka:278)

353 Sayılı Kanunun 195 nci maddesinde kanun yollarının itiraz ve temyizden ibaret olduğu belirtilmiş, 202 nci maddesinde ise "itiraz, bu Kanunda açıkça gösterilen hallerde kararlara veya askerî mahkeme kararlarına karşı yapılabilir" denilmiştir.

Buna karşılık, C.M.U.K.nun 297 nci maddesinde "duruşmaya taallûk etmeyen" hâkim kararlarına, 298 nci maddesine de "tevkife, hacze ve üçüncü şahıslara taallûk eden" mahkeme kararlarına itiraz edilebileceği belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi, C.M.U.K. ile itiraz kaide olarak kabul edildiği halde; 353 Sayılı Kanunda istisna olarak benimsenmiştir. Bu nedenle, askerî mahkeme kararına itiraz edilebilmesi için, Kanunda açık hüküm bulunması gerekmektedir.

353 Sayılı Kanunun 192 nci maddesi gereğince verilen "genel haciz" kararlarına itiraz edilebileceğini ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığından, bu gibi kararlara itiraz edilemez.

(5.D. 17.6.1987 Es:396, Ka:378)

Suçun ağır cezalı mevaddan olması hasebiyle, sanığın askerî savcı tarafından sorgusu yapılmadan iddianame düzenlenmiş olduğu gerekçesi ile "dosyanın askerî savcılığa iadesine" ilişkin olarak verilen karar, bir ara kararı niteliğinde olup; 353 Sayılı Kanunun 202 ve 205 nci maddeleri uyarınca söz konusu karar aleyhine temyiz ve itiraz yollarına gelinemez.

(3.D. 13.10.88 Es:176 Ka:160)

"Bu sayfada yer alan yazıların telif hakkı, www.askerihukuk.net internet sitesine aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan F.S.E.K.na uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak sitemiz yönetiminin açık izni olmaksızın dosyanın tamamı başka bir mecraya kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.